

Mose Hansen: Ved anden behandling gav jeg på mit partis vegne udtryk for, at mit parti havde visse betænkeligheder med hensyn til administrationen og det samfundsmæssige udbytte af de opsparingsforanstaltninger, der nu skal vedtages. Alligevel mener vi trods alt, at disse lovforslag er et skridt i den rigtige retning, og derfor vil vi støtte dem her ved tredje behandling.

Holger Eriksen: Selv om forhandlingerne om omsætningskatten tog lang tid, så blev der under disse forhandlinger inddraget så mange problemer, at det var næsten umuligt for udvalgsmedlemmerne at overskue dem, og der er derfor heller ikke noget forbavsende i, at man vurderede forkert på forskellige områder.

Det blev gjort gældende, at forligskomplekset ville sikre beskæftigelsen. Alligevel har der vist sig tendenser til øget arbejdsløshed, og selv om den muligvis ikke hidrører fra omsætningskatten, er det ikke umiddelbart indlysende, at øgede produktionsomkostninger medfører større omsætning og dermed bidrager til at fastholde beskæftigelsen.

Der blev talt om lavere rente. Alligevel er renten siden forligets afslutning steget ikke uvæsentligt, og når kursfaldet ikke er blevet større, skyldes det kun nationalbankens støtteopkøb. Derved har banken i månederne juli-september måttet pumpe 256 mill. kr. ud i omsætningen, og i november har bladene næsten hver anden dag kunnet meddele, at banken måtte foretage støtteopkøb. Formodentlig er vi allerede på nærværende tidspunkt oppe på ca. 300 mill. kr., hvilket faretruende nærmer sig det kasseoverskud på statsregnskabet, der skulle bindes.

Man forsikrede også, at omsætningskatten i forbindelse med de samtidig gennemførte skatteændringer ikke ville påvirke pristallet, men det har vist sig, at omsætningskatten har en ikke uvæsentlig andel i det sidst offentliggjorte pristals stigning, og det er ikke givet, at de direkte og indirekte virkninger på dette område er udtømt.

Endelig gik man ud fra, at man ville opnå en forbedring af valutabalancen,

medens det som bekendt er gået den anden vej.

Under disse forhold er det vel i høj grad begribeligt, at også de aftaler, der blev truffet om opsparingsfremmende foranstaltninger, var af en sådan karakter, at de havde meget lidt med problemerne at gøre. Jeg skal kun beskæftige mig med et enkelt område, men inden jeg gør det, vil jeg gerne fremsætte en mere principiel udtalelse.

Jeg respekterer det synspunkt, at det gavner samfundet, hvis opsparingen øges. Jeg stiller mig temmelig tvivlende over for den tanke, at der ad lovgivningens vej kan gøres meget på dette område. Undersøgelser i Tyskland og England har vist, at opsparingsstørrelse kun i ringe grad er afhængig af afkastningen, og til denne må man vel også regne de præmier, som staten yder. Lidt har imidlertid også ret, og skulle man gøre noget, mener jeg, at det for det første måtte være, at man satte eventuelle præmier i omvendt forhold til opsparingsøvn, idet det er en kendsgerning, at den, der sparer 1.000 kr. af en indtægt på 12.000 kr., har pålagt sig et langt mere føleligt savn end den, der f. eks. af 40.000 kr. har opsparet det samme beløb, og for det andet mener jeg, at vil man fremme opsparingen, gælder det først og fremmest om at få den sat i gang.

I skuespillet „Hopla, vi lever“ lod Ernst Toller ministeren sige, at det er de første 100.000, der er de sværeste, resten kommer af sig selv. På samme måde vil jeg gøre gældende, at det gælder om at få en opsparing frem på nogle få tusind kroner, så vil det øvrige gå af sig selv, thi er opsparringsbacillen først gået i blodet på et menneske, vil den som regel have påvirket den menneskelige organisme for bestandig. Det er dog ikke den slags opsparing, man har tilgodeset.

Professor P. Nørregaard Rasmussen har i Aktuelt sagt, at forslagene snarere måtte kaldes ved deres rette navn: en forhastet, kompliceret og slet skjult skattnedsættelse. Og Skattepolitisk Oversigt skriver i sidste nummer, side 256 — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et citat —:

„I stedet for at modvirke forbrug og begunstige opsparingen har forslagens system altså den modsatte virkning,